

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

1 februarie 2018 *

„Ajutoare de stat – Ajutoare acordate de Grecia – Decizie prin care ajutoarele sunt declarate incompatibile cu piața internă – Noțiunea de ajutor de stat – Avantaj – Criteriul investitorului privat – Valoarea totală a ajutorului care trebuie recuperat – Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat sub formă de garanții”

În cauza T-423/14,

Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE, cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată de I. Dryllerakis, de I. Soufleros, de E. Triantafyllou, de G. Psaroudakis, de E. Rantos și de N. Korogiannakis, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de A. Bouchagiar și de É. Gippini Fournier, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se urmărește anularea Deciziei 2014/539/UE a Comisiei din 27 martie 2014 privind ajutorul de stat SA.34572 (2013/C) (ex 13/NN) acordat de Grecia companiei Larco General Mining & Metallurgical Company S. A. (JO 2014, L 254, p. 24),

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii G. Berardis, președinte, D. Spielmann și Z. Csehi (raportor) judecători,

grefier: S. Spyropoulos, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 26 ianuarie 2017,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: greaca.

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE (denumită în continuare „reclamanta” sau „Larko”) este o întreprindere mare, specializată în extracția și prelucrarea minereurilor de laterit, în extracția lignitului și în producția de feronichel și de produse derivate.
- 2 Ea a fost înființată în 1989 ca o nouă întreprindere, în urma lichidării societății Hellenic Mining and Metallurgical S. A. La momentul faptelor aflate la originea litigiului principal, aceasta avea trei acționari: statul elen, care deținea 55,2 % din acțiuni prin intermediul Hellenic Republic Asset Development Fund, o instituție financiară privată, National Bank of Greece SA (denumită în continuare „ETE”), care deținea 33,4 % din acțiuni și Public Power Corporation (principalul producător de energie electrică în Grecia, al cărui acționar majoritar este statul), care deținea 11,4 % din acțiuni.
- 3 În martie 2012, Hellenic Republic Asset Development Fund a informat Comisia Europeană cu privire la un program de privatizare a Larko.
- 4 În aprilie 2012, Comisia a lansat, din oficiu, o procedură de examinare preliminară cu privire la respectiva privatizare, conform normelor în materie de ajutoare de stat.
- 5 Examinarea avea drept obiect următoarele șase măsuri:
 - prima privea, pe de o parte, un acord de plată a unor datorii din 1998 între Larko și cei cinci creditori principali ai săi, în temeiul căruia datoriile acestei societăți față de creditori trebuiau plătite cu o dobândă de 6 % pe an, și, pe de altă parte, nerecuperarea acestei datorii de către statul elen (denumită în continuare „măsura nr. 1”);
 - a doua privea o garanție referitoare la un împrumut de 30 de milioane de euro consimțit de ATE Bank în favoarea Larko, garanție acordată de statul elen în 2008 (denumită în continuare „măsura nr. 2” sau „garanția din 2008”). Această garanție acoperea 100 % din împrumut pentru o durată de până la trei ani și o primă de garanție de 1 % pe an;
 - a treia privea o majorare a capitalului social de 134 de milioane de euro propusă în 2009 de consiliul de administrație al Larko, aprobată de cei trei acționari ai săi și la care au participat, în totalitate, statul elen și, în parte, ETE (denumită în continuare „măsura nr. 3” sau „majorarea de capital din 2009”);
 - a patra privea o garanție acordată de stat în 2010, pe durată nedeterminată, pentru a acoperi în întregime o scrisoare de garanție pe care ETE ar furniza-o Larko pentru valoarea de aproximativ 10,8 milioane de euro și prevăzând o primă de garanție de 2 % pe an (denumită în continuare „măsura nr. 4” sau „garanția din 2010”). Scrisoarea de garanție în cauză garanta suspendarea executării, din partea Areios Pagos (Curtea de Casație, Grecia), a unei hotărâri prin care Efeteio Athinon (Curtea de Apel din Atena, Grecia) recunoștea existența unei datorii de 10,8 milioane de euro a Larko față de un creditor;
 - a cincea privea scrisorile de garanție care, prin decizia instanțelor elene, înlocuiau plata prealabilă obligatorie de 25 % cu o amendă fiscală (denumită în continuare „măsura nr. 5”);
 - a șasea privea două garanții acordate de stat în 2011 pentru două împrumuturi, de 30 de milioane de euro și, respectiv, de 20 de milioane de euro, consimțite de ATE Bank, garanții care acopereau 100 % din aceste împrumuturi și prevedeau o primă de 1 % pe an (denumite în continuare „măsura nr. 6” sau „garanțiile din 2011”).

- 6 În cursul acestei examinări, Comisia a solicitat autorităților elene informații suplimentare, care au fost furnizate de autoritățile respective în anii 2012 și 2013. Au avut loc de asemenea reuniuni între serviciile Comisiei și reprezentanții autorităților elene.
- 7 Prin Decizia din 6 martie 2013 (JO 2013, C 136, p. 27, denumită în continuare „decizia de inițiere”), Comisia a inițiat procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE privind ajutorul de stat SA.34572 (13/C) (ex 13/NN).
- 8 În cursul procedurii `prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE, Comisia a invitat autoritățile elene și terții interesați să își prezinte observațiile cu privire la măsurile menționate la punctul 5 de mai sus. Comisia a primit observații din partea autorităților elene la 30 aprilie 2013 și nu a primit nicio observație din partea terților interesați.
- 9 La 27 martie 2014, Comisia a adoptat Decizia 2014/539/UE privind ajutorul de stat SA.34572 (2013/C) (ex 13/NN) acordat de Grecia companiei Larco General Mining & Metallurgical Company S. A. (JO 2014, L 254, p. 24, denumită în continuare „decizia atacată”).
- 10 Prin decizia atacată, Comisia a considerat cu titlu introductiv că, la data la care fuseseră acordate cele șase măsuri în cauză, Larko era o întreprindere în dificultate în sensul Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO 2004, C 244, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 187, denumite în continuare „Liniile directoare pentru salvare și restructurare”).
- 11 În ceea ce privește aprecierea măsurilor menționate la punctul 5 de mai sus, Comisia a considerat, mai întâi, că măsurile nr. 2-4 și 6 constituiau ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, în continuare, că aceste măsuri fuseseră acordate cu încălcarea obligațiilor de notificare și de interdicție de punere în aplicare stabilite la articolul 108 alineatul (3) TFUE și, în sfârșit, că respectivele măsuri constituiau ajutoare incompatibile cu piața internă și supuse recuperării în sensul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] (JO 1999, L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41).
- 12 Comisia a considerat deopotrivă că alte două măsuri, măsurile nr. 1 și 5, care priveau neperceperea unei datorii față de Ministerul Finanțelor și, respectiv, două garanții ale statului din 2011 (a se vedea punctul 5 de mai sus) nu constituiau ajutoare de stat.
- 13 Dispozitivul deciziei atacate are următorul cuprins:

„Articolul 1

Neperceperea unor datorii față de Ministerul Finanțelor, precum și scrisorile de garanție în locul plății în avans a unui impozit suplimentar în 2010 pe care Grecia le-a pus în aplicare în favoarea [Larko] nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.

Articolul 2

Ajutorul de stat în valoare de 135 820 824,35 EUR sub forma unor garanții de stat în favoarea [Larko] în 2008, 2010 și 2011, precum și participarea statului la majorarea capitalului companiei în 2009, acordat de Grecia în mod ilegal, încălcând articolul 108 alineatul (3) din tratat, este incompatibil cu piața internă.

Articolul 3

(1) Grecia va recupera de la beneficiar ajutorul incompatibil menționat la articolul 2.

- (2) Sumele care urmează să fie recuperate sunt purtătoare de dobândă începând de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării lor efective.
- (3) Dobânda se calculează pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei, astfel cum a fost modificat.
- (4) În ceea ce privește măsura [nr.] 3, Grecia trebuie să furnizeze data (datele) exactă (exacte) la care a furnizat contribuția sa în 2009 la majorarea capitalului social.
- (5) Grecia va anula toate plățile ajutoarelor menționate la articolul 2, începând cu data adoptării prezentei decizii.

Articolul 4

- (1) Recuperarea ajutorului menționat la articolul 2 este imediată și efectivă.
- (2) Grecia se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la notificare.

Articolul 5

- (1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Grecia comunică Comisiei următoarele informații:
- (a) suma totală (principalul și dobânda de recuperare) care urmează a fi recuperată de la beneficiar;
 - (b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și planificate pentru a respecta prezenta decizie;
 - (c) documentele care să demonstreze faptul că beneficiarului i s-a cerut să ramburseze ajutorul;
- (2) Grecia informează Comisia cu privire la progresul măsurilor naționale luate în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii până la finalizarea recuperării ajutorului menționat la articolul 2. Grecia trebuie să prezinte imediat, la simpla solicitare a Comisiei, informații privind măsurile care au fost deja adoptate și cele planificate în vederea conformității cu prezenta decizie. De asemenea, aceasta trebuie să furnizeze informații detaliate privind valorile ajutorului și dobânda de recuperare deja primite de la beneficiar.

Articolul 6

Prezenta decizie se adresează Republicii Elene.”

- 14 Anexa la decizia atacată furnizează „informații privind cuantumul ajutorului primit care trebuie recuperate și care au fost deja recuperate” și este reprodusă în continuare:

Identitatea beneficiarului – măsură	Valoarea totală a ajutorului primit	Valoarea totală a ajutorului care trebuie recuperat (principal)	Valoarea totală deja rambursată	
			Principal	Dobândă de recuperare
Lar[k]o – măsura 2	30 000 000	30 000 000	0	0
Lar[k]o – măsura 3	44 999 999,40	44 999 999,40	0	0
Lar[k]o – măsura 4	10 820 824,95	10 820 824,95	0	0
Lar[k]o – măsura 6	50 000 000	50 000 000	0	0

Procedura și concluziile părților

- 15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 6 iunie 2014, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 16 La 30 octombrie 2014, Comisia a depus memoriul în apărare. Replica și duplica au fost depuse în termenul stabilit.
- 17 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 9 octombrie 2014, Elliniki Metalleftiki kai Metallourgiki Larymnis Larko AE a formulat o cerere de intervenție în prezenta procedură în susținerea concluziilor reclamantei. Cererea de intervenție a fost respinsă prin Ordonanța din 11 iunie 2015, Larko/Comisia (T-423/14, nepublicată, EU:T:2015:439). Un recurs împotriva acestei ordonanțe a fost deopotrivă respins prin Ordonanța din 6 octombrie 2015, Metalleftiki kai Metallourgiki Etairia Larymnis Larko/Comisia [C-385/15 P(I), nepublicată, EU:C:2015:681].
- 18 Prin Decizia președintelui Camerei a noua a Tribunalului din 3 septembrie 2015, procedura a fost suspendată până la decizia Curții de finalizare a procedurii în cauza C-385/15 P(I). Procedura a fost reluată la 16 octombrie 2015.
- 19 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, în aplicarea articolului 27 alineatul (5) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a șasea, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 20 Reclamanta solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
 - obligarea la restituirea, în plus față de dobânzi, a oricărei sume care a fost eventual „recuperată” direct sau indirect de la aceasta în executarea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 21 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 22 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă trei motive. Primul este întemeiat pe faptul că Comisia ar fi considerat în mod eronat că măsurile nr. 2-4 și 6 (denumite în continuare „măsurile în litigiu”) constituiau ajutoare de stat incompatibile cu piața internă, al doilea este întemeiat pe nemotivare și al treilea, invocat cu titlu subsidiar, este întemeiat pe faptul că Comisia ar fi stabilit în mod eronat valoarea ajutorului care trebuie recuperat în ceea ce privește măsurile în litigiu și ar fi dispus recuperarea cu încălcarea principiilor fundamentale ale Uniunii Europene.
- 23 Tribunalul consideră oportun să analizeze mai întâi al doilea motiv, întemeiat pe nemotivare, iar ulterior celelalte motive, în ordinea în care au fost invocate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe nemotivare

- 24 Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamanta reproșează Comisiei că nu a explicat suficient, în decizia atacată, mai multe aspecte privind, în primul rând, existenței unui ajutor de stat, în al doilea rând, compatibilitatea măsurilor nr. 3, 4 și 6 cu piața internă și, în al treilea rând, cuantificarea ajutoarelor care trebuie recuperate în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6.
- 25 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 26 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, întinderea obligației de motivare depinde de natura actului în cauză și de contextul în care acesta a fost adoptat. Motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției, astfel încât, pe de o parte, să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, în scopul de a-și putea apăra drepturile și de a verifica dacă decizia este sau nu este întemeiată, și, pe de altă parte, să permită instanței să își exercite controlul de legalitate. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, având în vedere că aspectul dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 296 TFUE trebuie să fie apreciat nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă. În special, Comisia nu este obligată să adopte o poziție cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate, ci este suficient ca aceasta să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei (a se vedea Hotărârea din 3 martie 2010, Freistaat Sachsen și alții/Comisia, T-102/07 și T-120/07, EU:T:2010:62, punctul 180 și jurisprudența citată).
- 27 Acestea sunt principiile în lumina cărora trebuie analizate argumentele reclamantei.
- 28 În primul rând, trebuie să se examineze argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia nu ar fi motivat suficient decizia atacată în ceea ce privește existența unui ajutor de stat și, prin urmare, *primo*, existența unui avantaj, *secundo*, utilizarea unor resurse de stat referitor la măsurile nr. 2, 4 și 6 și, *tertio*, denaturarea concurenței și afectarea schimburilor dintre statele membre.
- 29 *Primo*, trebuie arătat că, în decizia atacată, Comisia a expus motivele pentru care considerase că măsurile în litigiu presupuneau acordarea unui avantaj pentru Larko, astfel cum reiese din considerentele (73) și (74) în ceea ce privește măsura nr. 2, din considerentele (80)-(85) în ceea ce privește măsura nr. 3, din considerentele (90)-(92) în ceea ce privește măsura nr. 4 și, respectiv, din considerentele (101) și (102) în ceea ce privește măsura nr. 6.
- 30 În considerentele menționate la punctul 29 de mai sus, Comisia a explicat, pe de o parte, că garanțiile din anii 2008, 2010 și 2011 constituiau ajutoare de stat, deoarece condițiile prevăzute de Comunicarea cu privire la aplicarea articolelor [107] și [108 TFUE] privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO 2008, C 155, p. 10, denumită în continuare „Comunicarea privind garanțiile”) nu erau îndeplinite,

- ca urmare a faptului că Larko era o întreprindere în dificultate și că prima de garanție nu reflecta, așadar, riscul de neplată a împrumuturilor garantate, și, pe de altă parte, că majorarea capitalului din 2009 nu îndeplinea criteriul investitorului privat, întrucât acționarilor nu le fusese furnizat în prealabil niciun plan de restructurare, în pofida faptului că Larko era o întreprindere în dificultate.
- 31 *Secundo*, aceeași este situația în ceea ce privește concluzia Comisiei potrivit căreia măsurile nr. 2, 4 și 6 ar presupune utilizarea unor resurse de stat, astfel cum reiese din considerentul (72) al deciziei atacate în ceea ce privește măsura nr. 2, din considerentul (89) al acestei decizii în ceea ce privește măsura nr. 4 și, respectiv, din considerentul (99) al aceleiași decizii în ceea ce privește măsura nr. 6.
- 32 În considerentele menționate la punctul 31 de mai sus, Comisia a explicat faptul că măsurile în litigiu, pe de o parte, presupuneau riscul de mobilizare a unor resurse de stat și, pe de altă parte, implicau o pierdere de resurse financiare pentru stat, în măsura în care nu erau remunerate în mod corect prin prime de piață.
- 33 În al treilea rând, aceeași este și situația în ceea ce privește concluzia Comisiei potrivit căreia măsurile în litigiu erau de natură să afecteze schimburile dintre statele membre și să denatureze concurența, astfel cum reiese din considerentele (75) și (76) ale deciziei atacate în ceea ce privește măsura nr. 2 și din trimiterea la acestea din urmă în cadrul considerentelor (86), (93) și (103) ale deciziei menționate în ceea ce privește celelalte măsuri în litigiu.
- 34 În considerentele menționate la punctul 33 de mai sus, Comisia a explicat, pe de o parte, că Larko era activă într-un sector în care produsele erau comercializate în statele membre și că aceasta exporta cea mai mare parte a producției sale către alte state membre și, pe de altă parte, că măsurile în litigiu permiteau acestei întreprinderi să își continue activitățile, contrar celorlalți concurenți care cunoșteau dificultăți financiare.
- 35 Deși considerațiile dezvoltate în considerentele menționate la punctul 34 de mai sus – și în special cele privind utilizarea resurselor de stat și cele privind afectarea concurenței și a schimburilor comerciale dintre statele membre – sunt extrem de succinte, ele sunt totuși suficiente pentru a motiva corespunzător cerințelor legale decizia atacată, ținând seama deopotrivă de faptul că Comisia s-a plasat în linia unei practici decizionale constante și că reclamanta cunoștea bine contextul deciziei atacate. Pe de altă parte, în cursul procedurii administrative, autoritățile elene nu au contestat ele însele prezența condițiilor referitoare la utilizarea de resurse de stat și la afectarea concurenței și a schimburilor dintre statele membre.
- 36 Rezultă că decizia atacată relevă în mod clar și neechivoc raționamentul Comisiei și a permis, în același timp, reclamantei să dezvolte argumentele sale cu privire la temeinicia acestui raționament și Tribunalului să își exercite controlul de legalitate.
- 37 În al doilea rând, trebuie să se examineze argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia nu ar fi motivat suficient decizia atacată în ceea ce privește absența compatibilității măsurilor nr. 3, 4 și 6 cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE.
- 38 În această privință, este suficient să se arate, pe de o parte, că excepția prevăzută de dispoziția menționată nu a fost invocată de autoritățile elene în cadrul procedurii administrative și, pe de altă parte, că, prin natura lor, măsurile în litigiu nu sunt adecvate pentru a fi utilizate în vederea remedierii prejudiciilor cauzate de evenimente extraordinare, aceste măsuri fiind de natură generală și independentă de prejudiciile pretins a fi fost provocate de evenimente extraordinare.
- 39 Având în vedere aceste împrejurări, nu se poate reproșa Comisiei că nu a motivat suficient neaplicarea articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE.

- 40 În al treilea rând, trebuie să se examineze argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia nu ar fi motivat suficient decizia atacată în ceea ce privește cuantificarea ajutoarelor care trebuiau recuperate referitor la măsurile nr. 2, 4 și 6.
- 41 În această privință, trebuie arătat că, în decizia atacată, Comisia a precizat că garanțiile din 2008, din 2010 și din 2011 acordau Larko un avantaj, care era egal cu valoarea împrumutului garantat, ca urmare a faptului că Larko, fiind o întreprindere în dificultate, nu ar fi fost în măsură să primească această finanțare pe piață fără garanțiile respective. Această explicație reiese din considerentul (77) referitor la măsura nr. 2, din considerentul (94) referitor la măsura nr. 4 și din considerentul (104) referitor la măsura nr. 6. În plus, în considerentele (56)-(66), Comisia a descris în detaliu situația de dificultate în care se afla Larko la momentul acordării măsurilor de ajutor.
- 42 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că cuantificarea ajutoarelor care trebuiau recuperate este motivată suficient în decizia atacată.
- 43 În sfârșit, trebuie să se constate, mai general, că argumentele reclamantei referitoare la nemotivare se suprapun într-o mare măsură cu cele dezvoltate în cadrul primului și al celui de al treilea motiv și vizează mai mult temeinicia motivelor expuse în decizia atacată decât caracterul lor suficient din punct de vedere formal. În această privință, este suficient să se observe că, în temeiul unei jurisprudențe constante, obligația de motivare constituie o normă fundamentală de procedură, care trebuie distinsă de problema temeiniciei motivării, aceasta fiind o componentă a legalității pe fond a actului atacat (Hotărârea din 22 martie 2001, Franța/Comisia, C-17/99, EU:C:2001:178, punctul 35, și Hotărârea din 18 ianuarie 2005, Confédération Nationale du Crédit Mutuel/Comisia, T-93/02, EU:T:2005:11, punctul 67). Asemenea argumente, în măsura în care ar fi fost invocate în cadrul motivului întemeiat pe încălcarea obligației de motivare nu pot, în consecință, decât să fie înlăturate ca inoperante (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 mai 2017, CBI/Comisia (T-200/16, nepublicată, EU:T:2017:294, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 44 Prin urmare, se impune respingerea celui de al doilea motiv.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori în calificarea măsurilor în litigiu drept ajutoare de stat incompatibile cu piața internă

- 45 Prin intermediul primului motiv, reclamanta invocă erori privind calificarea măsurilor în litigiu drept ajutoare de stat incompatibile cu piața internă, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 46 Acest motiv este, în esență, împărțit în patru aspecte.
- 47 Primul și al doilea aspect privesc calificarea măsurilor în litigiu drept ajutoare de stat, și anume, pe de o parte, existența unui avantaj în ceea ce privește toate măsurile în litigiu și, pe de altă parte, utilizarea unor resurse de stat în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6.
- 48 Cel de al treilea și al patrulea aspect privesc compatibilitatea măsurilor cu piața internă, pe baza, pe de o parte, a articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE în ceea ce privește măsurile nr. 3, 4 și 6 și, pe de altă parte, a articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE în ceea ce privește măsura nr. 6.

Cu privire la primul aspect, privind existența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE

- 49 Cu titlu introductiv, mai întâi, trebuie amintit că articolul 107 alineatul (1) TFUE interzice măsurile care, prin intermediul utilizării unor resurse de stat, acordă, în beneficiul exclusiv al anumitor întreprinderi sau al anumitor sectoare de activitate, un avantaj care denaturează sau amenință să denatureze concurența și este susceptibilă să afecteze schimburile dintre statele membre.

- 50 Noțiunea de ajutor cuprinde nu numai prestații pozitive, ci și intervenții care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest motiv, fără să fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice. Sunt astfel considerate ajutoare toate intervențiile statale care, sub orice formă, pot favoriza direct sau indirect întreprinderi sau care trebuie să fie considerate un avantaj economic pe care întreprinderea beneficiară nu l-ar fi putut obține în condiții de piață normale (a se vedea Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 94 și jurisprudența citată).
- 51 În schimb, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o măsură pentru a se încadra în noțiunea de ajutor în sensul articolului 107 TFUE nu sunt întrunite dacă întreprinderea publică beneficiară putea obține același avantaj precum cel care a fost pus la dispoziție prin intermediul resurselor statului în împrejurări care corespund condițiilor normale de piață, această apreciere realizându-se, pentru întreprinderile publice, cu aplicarea, în principiu, a criteriului investitorului privat (a se vedea Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 78 și jurisprudența citată).
- 52 În ceea ce privește ajutoarele de stat acordate sub formă de garanție, nu se poate exclude ca o garanție să acorde, în sine, avantaje care pot implica o sarcină suplimentară pentru stat. Astfel, o persoană creditată care a luat un împrumut garantat de autoritățile publice ale unui stat membru obține în mod normal un avantaj în măsura în care costul financiar pe care îl suportă este inferior celui pe care l-ar fi suportat dacă urma să obțină aceeași finanțare și aceeași garanție la prețul pieței (a se vedea Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctele 95 și 96 și jurisprudența citată).
- 53 În continuare, trebuie să se reamintească faptul că revine Comisiei sarcina să facă dovada existenței unui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. În această privință, pentru a verifica dacă întreprinderea beneficiară primește un avantaj economic pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, în aplicarea criteriului investitorului privat, Comisia este obligată să facă o analiză completă a tuturor elementelor relevante ale operațiunii în litigiu și a contextului acesteia, inclusiv a situației întreprinderii beneficiare și a pieței relevante (a se vedea Hotărârea din 26 mai 2016, Franța și IFP Énergies nouvelles/Comisia, T-479/11 și T-157/12, EU:T:2016:320, punctul 71 și jurisprudența citată).
- 54 În ceea ce privește, mai precis, criteriul investitorului privat, jurisprudența a precizat că acest criteriu, atunci când este aplicabil, figurează printre elementele pe care Comisia este obligată să le ia în considerare pentru a dovedi existența unui astfel de ajutor (Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 103).
- 55 Prin urmare, în cazul în care rezultă că criteriul investitorului privat ar putea fi aplicabil, revine Comisiei sarcina de a solicita statului membru în cauză să îi furnizeze toate informațiile relevante care să îi permită să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aplicabilitatea și pentru aplicarea acestui criteriu, iar ea poate refuza să examineze astfel de informații numai dacă probele administrate sunt ulterioare adoptării deciziei de a efectua investiția în cauză (Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 104). Dacă statul membru îi furnizează elemente de probă, Comisia are obligația de a efectua o apreciere globală, ținând seama de toate elementele relevante din speță care îi permit să stabilească dacă în mod vădit întreprinderea beneficiară nu ar fi obținut facilități comparabile din partea unui operator privat (Hotărârea din 24 ianuarie 2013, Frucona Košice/Comisia, C-73/11 P, EU:C:2013:32, punctul 73).
- 56 În aceste condiții, dacă un stat membru invocă, în cursul procedurii administrative, criteriul investitorului privat, în caz de îndoială, acestuia îi revine sarcina de a dovedi fără echivoc și pe baza unor elemente obiective și verificabile că măsura adoptată decurge din calitatea sa de acționar. Aceste elemente trebuie să indice în mod clar că, anterior sau simultan acordării avantajului economic, statul membru respectiv a adoptat decizia de a efectua, prin intermediul măsurii aplicate în mod efectiv, o

investiție în cadrul întreprinderii publice controlate. Pot fi necesare, în această privință, în special elemente care să demonstreze că decizia respectivă este întemeiată pe evaluări economice comparabile cu evaluările pe care, în împrejurările speței, un investitor privat rațional aflat într-o situație cât mai apropiată de situația acestui stat membru le-ar fi efectuat înainte de a realiza investiția menționată, în scopul de a determina rentabilitatea viitoare a unei astfel de investiții (Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctele 82-84).

- 57 În schimb, în scopul demonstrării faptului că, anterior sau simultan acordării avantajului, statul membru a luat decizia respectivă în calitate de acționar, nu este suficient ca acesta să se bazeze pe evaluări economice efectuate după ce avantajul a fost conferit, pe baza unei constatări retrospective că investițiile realizate de statul membru în cauză au fost, de fapt, profitabile sau pe justificările ulterioare ale cursului efectiv de acțiune ales (Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 85). Astfel, pentru a examina dacă statul a adoptat sau nu a adoptat comportamentul unui investitor prudent care operează într-o economie de piață, este necesară reîncadrarea în contextul perioadei în care au fost luate măsurile de susținere financiară pentru a evalua raționalitatea economică a comportamentului statului și, astfel, abținerea de la orice evaluare întemeiată pe o situație ulterioară (Hotărârea din 16 mai 2002, Franța/Comisia, C-482/99, EU:C:2002:294, punctul 71). Aceasta este situația în special atunci când Comisia examinează existența unui ajutor de stat în raport cu o măsură care nu i-a fost notificată și care a fost deja pusă în aplicare de entitatea publică în cauză la momentul la care realizează această examinare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iunie 2015, SACE și Sace BT/Comisia, T-305/13, atacată cu recurs, EU:T:2015:435, punctul 94).
- 58 În sfârșit, în ceea ce privește întinderea controlului jurisdicțional al deciziei atacate din perspectiva articolului 107 alineatul (1) TFUE, trebuie arătat că noțiunea de ajutor de stat, astfel cum este definită în această dispoziție, are caracter juridic și trebuie interpretată pe baza unor elemente obiective. Din acest motiv, instanța Uniunii, în principiu și ținând seama atât de elementele concrete ale litigiului cu care este sesizată, cât și de caracterul tehnic sau complex al aprecierilor efectuate de Comisie, trebuie să exercite un control deplin în ceea ce privește chestiunea dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea Hotărârea din 2 martie 2012, Țările de Jos/Comisia, T-29/10 și T-33/10, EU:T:2012:98, punctul 100 și jurisprudența citată).
- 59 Jurisprudența a stabilit totuși de asemenea că, în cazul în care aprecierile Comisiei au caracter tehnic sau complex, controlul jurisdicțional este limitat în ceea ce privește problema dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) TFUE. Totuși, este de competența Tribunalului să stabilească dacă această situație se regăsește în speță (a se vedea Hotărârea din 2 martie 2012, Țările de Jos/Comisia, T-29/10 și T-33/10, EU:T:2012:98, punctul 101 și jurisprudența citată). În această privință, atunci când Comisia trebuie să aplice criteriul investitorului privat, pentru a verifica dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) TFUE, utilizarea acestui criteriu implică, în general, o apreciere economică complexă din partea Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punctul 68).
- 60 Cu toate acestea, deși Comisia se bucură de o largă putere de apreciere, a cărei exercitare presupune evaluări de ordin economic care trebuie efectuate în cadrul Uniunii, aceasta nu înseamnă că instanțele Uniunii trebuie să se abțină să controleze interpretarea dată de Comisie datelor de natură economică. Astfel, potrivit jurisprudenței, instanțele Uniunii trebuie nu numai să verifice exactitatea prezentării mijloacelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența lor, ci și să controleze dacă aceste mijloace de probă reprezintă toate datele pertinente ce trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă acestea sunt de natură să susțină concluziile deduse (Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punctele 64 și 65, și Hotărârea din 2 martie 2012, Țările de Jos/Comisia, T-29/10 și T-33/10, EU:T:2012:98, punctul 102).

61 Totuși, nu ține de competența instanțelor Uniunii ca, în cadrul acestui control, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere economică. Astfel, controlul pe care instanțele Uniunii îl exercită cu privire la aprecierile economice complexe efectuate de Comisie este un control restrâns, care se limitează în mod necesar la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a exactității materiale a situației de fapt, precum și a lipsei unei erori vădite de apreciere și a abuzului de putere (Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punctul 66, și Hotărârea din 2 martie 2012, Țările de Jos/Comisia, T-29/10 și T-33/10, EU:T:2012:98, punctul 103).

62 În lumina acestei jurisprudențe trebuie examinate argumentele prezentate de reclamantă în privința fiecărei măsuri de ajutor în litigiu.

– *Cu privire la măsura nr. 2 (garanția din 2008)*

63 Reclamanta susține că garanția din 2008 nu conferă niciun avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE întrucât îndeplinește condițiile enunțate la punctul 3.2 literele (a)-(d) din Comunicarea privind garanțiile.

64 În primul rând, Comisia ar fi aplicat în mod eronat condiția prevăzută la punctul 3.2 litera (a) din Comunicarea privind garanțiile, care impune ca împrumutatul să nu se afle în dificultate financiară pentru a exclude prezența unui ajutor de stat.

65 Situația economică a Larko s-ar fi agravat spre jumătatea anului 2008, în timp ce, în perioada cuprinsă între anul 2004 și jumătatea anului 2008, aceasta înregistra o rentabilitate și date economice pozitive și, în consecință, nu era o „întreprindere în dificultate”, în sensul Liniilor directoare pentru salvare și restructurare, decât începând din anul 2009, când situația sa economică s-a deteriorat ca urmare a scăderii prețului internațional al nichelului.

66 Data determinantă pentru aplicarea criteriului investitorului privat, și anume data la care este acordată garanția, s-ar situa în al doilea semestru al anului 2008, și anume înainte de finalul exercițiului 2008 și, prin urmare, înainte de apariția rezultatelor negative în situațiile sale financiare. Pe de altă parte, contrar afirmațiilor Comisiei, aceasta a respectat obligația prevăzută de dreptul elen de a adopta măsurile corespunzătoare atunci când fondurile proprii au devenit inferioare pragului de 50 %, prin convocarea adunării generale a societății în termen de șase luni de la finalul exercițiului 2008.

67 În al doilea rând, Comisia ar fi aplicat în mod eronat condiția prevăzută la punctul 3.2 litera (d) din Comunicarea privind garanțiile, care prevede că garanția dă naștere plății unei prime conforme cu prețul pieței.

68 Mai întâi, prima de garanție anuală de 1 % ar reflecta buna solvabilitate a Larko la momentul acordării garanției, ținând seama de rentabilitatea sa în ultimii trei ani; în continuare, Larko ar fi obținut, în același an 2008, un împrumut negarantat acordat de ATE Bank și, în sfârșit, respectiva primă ar fi în conformitate cu primele percepute de statul elen pentru garanții ale unor împrumuturi acordate altor societăți aflate într-o situație comparabilă cu a sa.

69 În al treilea rând, Comisia ar fi aplicat în mod eronat condițiile prevăzute la punctul 3.2 literele (b) și (c) din Comunicarea privind garanțiile, prima condiție prevăzând că garanția trebuie să fie atașată la o operațiune financiară specifică, să privească o valoare maximă determinată și să fie limitată în timp, iar cea de a doua prevăzând că garanția „nu acoperă mai mult de 80 % din soldul restant datorat al împrumutului sau altă obligație financiară, această limită [nefiind] aplicabilă garanțiilor care acoperă titluri de creanță”.

- 70 Comisia ar fi neglijat faptul că garanția putea fi măsurată în mod adecvat și că rata de acoperire a garanției de 100 % era justificată, fiind vorba despre o garanție acordată pentru a acoperi un titlul de creanță în sensul Directivei 2004/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE (JO 2004, L 390, p. 38, Ediție specială, 06/vol. 7, p. 172).
- 71 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 72 Trebuie amintit că, în decizia atacată, Comisia a concluzionat că măsura în cauză furniza Larko un avantaj selectiv, ca urmare a faptului că nu îndeplinea condițiile enunțate la punctul 3.2 literele (a) și (d) din Comunicarea privind garanțiile: pe de o parte, Larko era o întreprindere în dificultate și, pe de altă parte, prima de 1 % nu reflecta riscul de neplată a împrumuturilor garantate.
- 73 Trebuie așadar să se verifice dacă Comisia a concluzionat în mod întemeiat că condițiile prevăzute la punctul 3.2 literele (a) și (d) din Comunicarea privind garanțiile nu erau îndeplinite în speță și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă lipsa respectivelor condiții era suficientă pentru a demonstra că măsura în cauză acorda un avantaj Larko în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, indiferent de condițiile prevăzute la punctul 3.2 literele (b) și (c) din această comunicare.
- 74 În primul rând, în ceea ce privește condiția enunțată la punctul 3.2 litera (a) din Comunicarea privind garanțiile, trebuie să se verifice dacă Comisia putea concluziona în mod întemeiat că Larko era o întreprindere în dificultate în sensul acestei comunicări și, în caz afirmativ, dacă statul elen cunoscuse sau trebuia să cunoască situația de dificultate a acesteia la momentul acordării garanției din 2008.
- 75 În ceea ce privește calificarea Larko drept „întreprindere în dificultate”, trebuie amintit că punctul 3.2 litera (a) din Comunicarea privind garanțiile face trimitere la Liniile directoare pentru salvare și restructurare.
- 76 Dispozițiile din acestea din urmă relevante în speță sunt următoarele:
- în sensul punctului 9, o întreprindere se află în dificultate „atunci când aceasta nu este capabilă, prin resurse proprii sau prin fondurile pe care le poate primi de la proprietar/acționari sau creditori, să stopeze pierderile care, în lipsa unei intervenții externe a autorităților publice, vor cauza cu certitudine ieșirea acesteia de pe piață pe termen scurt sau mediu”;
 - în sensul punctului 10 litera (a), se consideră că o întreprindere, „în principiu și indiferent de dimensiunea ei”, se află în dificultate, atunci când „este vorba despre o societate cu răspundere limitată, dacă mai mult de jumătate din capitalul social a dispărut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni”;
 - în sensul punctului 11, „chiar și atunci când niciuna dintre condițiile prevăzute la punctul 10 nu este îndeplinită, o întreprindere poate să fie totuși considerată în dificultate în special în cazul în care sunt prezente simptomele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în dificultate, cum ar fi: creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea inventarelor pe stocuri, supracapacitate, flux de capital în declin, îndatorare crescută, creșterea comisioanelor financiare și scăderea sau dispariția valorii activului net”.

- 77 În speță, în considerentele (56)-(66) ale deciziei atacate, Comisia a calificat Larko drept „întreprindere în dificultate” la momentul acordării măsurilor în litigiu, inclusiv garanția din 2008. Comisia s-a întemeiat pe situațiile financiare ale Larko pentru exercițiile cuprinse între 2007 și primul semestru al anului 2012 și a evocat următoarele împrejurări:
- în primul rând, în ceea ce privește aplicarea punctului 10 litera (a) din Liniile directoare pentru salvare și restructurare, în 2008, Larko dispunea de fonduri proprii negative și pierderile sale acumulate erau superioare valorii capitalului său social. În această privință, faptul că valoarea capitalului său social nu scăzuse cu mai mult de jumătate, astfel cum prevede punctul 10 din respectivele linii directoare, ar fi cauzat doar de neadoptarea de către aceasta a măsurilor adecvate prevăzute de legislația elenă;
 - în al doilea rând, în ceea ce privește punctul 11 din liniile directoare menționate, Larko suportase o diminuare considerabilă a valorii cifrei sale de afaceri în perioada 2007-2009 și pierderi considerabile în anii 2008 și 2009. În plus, deși au crescut valoarea cifrei sale de afaceri și veniturile sale în 2010 și în 2011, aceste creșteri nu erau suficiente pentru a permite redresarea sa financiară;
 - în al treilea rând, contrar observațiilor autorităților elene, dificultățile Larko în anii 2008 și 2009 nu erau cauzate de scăderea prețului feronichelului.
- 78 Trebuie să se constate că, în lumina rezultatelor economice la care face trimitere decizia atacată și care nu sunt contestate de reclamantă, aceasta afișa mai degrabă fonduri proprii negative, antrenând o pierdere considerabilă pentru valoarea capitalului său social, o reducere a valorii cifrei sale de afaceri și pierderi considerabile.
- 79 În această privință, mai întâi, trebuie arătat că existența unui capital propriu negativ, evocată de Comisie, poate fi considerată un indicator important că o întreprindere se află într-o situație financiară dificilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2010, Freistaat Sachsen și alții/Comisia, T-102/07 și T-120/07, EU:T:2010:62, punctul 106). Aceeași este situația în ceea ce privește diminuarea considerabilă a cifrei de afaceri și pierderile importante acumulate de Larko în 2008, împrejurări care sunt, de altfel, evocate la punctul 11 din Liniile directoare pentru salvare și restructurare (a se vedea punctul 77 al treilea paragraf de mai sus).
- 80 În continuare, reiese din documentele anexate la dosarul cauzei că garanția din 2008 fusese acordată printr-o decizie ministerială din 22 decembrie 2008. Prin urmare, faptul că degradarea nu ar fi început să se manifeste decât începând de la jumătatea anului 2008 nu ar împiedica Comisia să concluzioneze că Larko era în dificultate la finalul anului 2008, la momentul acordării garanției.
- 81 În sfârșit, astfel cum s-a subliniat la punctele 63 și 64 din decizia atacată, faptul că situația de dificultate fusese provocată de o cădere neașteptată a prețului feronichelului, presupunând că este dovedit, nu repune în discuție, în sine, concluzia potrivit căreia Larko era o întreprindere în dificultate.
- 82 Rezultă că, pe baza elementelor de care dispunea și ținând seama de marja sa de apreciere (a se vedea jurisprudența citată la punctul 60 de mai sus), Comisia a putut concluziona în mod întemeiat că Larko era o întreprindere în dificultate atunci când i-a fost acordată garanția din 2008.
- 83 În aceste condiții, trebuie să se verifice dacă, la momentul acordării garanției în 2008, statul elen, ca acționar al Larko, trebuia să cunoască situația de dificultate a acesteia. Astfel, conform jurisprudenței citate la punctul 56 de mai sus, problema dacă statul membru s-a comportat ca un investitor privat trebuie apreciată în momentul în care acesta a luat decizia de a investi.

- 84 Reclamanta arată că această situație de dificultate a apărut abia la finalul anului 2008, atunci când a fost reluată în situațiile financiare, întocmite la finalul exercițiului bugetar. Ca răspuns la o întrebare adresată de Tribunal, aceasta a precizat că, în calitate de societate necotată la bursă, nu avea nicio obligație de a întocmi situații trimestriale sau alte bilanțuri intermediare și nu a prezentat asemenea elemente Tribunalului.
- 85 Nu există niciun element depus la dosarul cauzei care să demonstreze în mod cert că statul membru cunoștea situația de dificultate a Larko la momentul acordării garanției din 2008. Se pune, așadar, întrebarea dacă Comisia a îndeplinit sarcina probei în ceea ce o privește sprijinindu-se în esență pe prezumția potrivit căreia statul elen ar fi trebuit să cunoască situația de dificultate a Larko la finalul anului 2008, la momentul acordării garanției.
- 86 În această privință, trebuie arătat că, în sensul jurisprudenței citate la punctul 56 de mai sus, atunci când un stat membru invocă criteriul investitorului privat în cursul procedurii administrative, îi revine sarcina, în caz de dubiu, să stabilească în mod neechivoc și pe baza unor elemente obiective și verificabile că măsura pusă în aplicare reiese din calitatea sa de acționar, în special pe baza unor elemente care relevă că decizia sa se bazează pe evaluări economice comparabile cu cele pe care, în împrejurările speței, le-ar fi stabilit un investitor privat rațional care s-ar afla într-o situație cât mai apropiată de cea a respectivului stat membru, înainte de a efectua investiția menționată, pentru a determina rentabilitatea viitoare a unei astfel de investiții.
- 87 În speță, în decizia de inițiere, Comisia a constatat deja că Larko era o întreprindere în dificultate începând din anul 2008, ceea ce reieșea din situațiile financiare ale Larko, astfel cum s-a arătat la punctul 78 de mai sus. De altfel, reclamanta a afirmat în înscrierile depuse că „imaginea [sa] economică negativă [...] a început să fie constatată începând din luna iulie 2008” și, subliniind că „[ea] avea rentabilitate și rezultate economice bune până la jumătatea [acestui] an”, aceasta recunoaște că „ea prezenta[se] ulterior o agravare brutală care [o condusese] să aibă în final, la sfârșitul anului, o imagine extrem de negativă”.
- 88 În aceste condiții, nici autoritățile elene în cursul procedurii administrative, nici reclamanta, în cursul prezentei proceduri, nu au demonstrat că statul elen ar fi efectuat orice fel de demersuri pentru a se informa cu privire la situația economică și financiară a Larko la momentul acordării garanției din 2008. Acestea nici nu au demonstrat, în special pe baza documentelor contabile ale acesteia din urmă, că nu puteau cunoaște situația de dificultate financiară cu care se confrunta reclamanta.
- 89 În aceste împrejurări, trebuie să se concluzioneze că era rezonabil sau cel puțin nu era vădit eronat ca Comisia să considere că un acționar avizat s-ar fi informat cel puțin cu privire la situația financiară actuală a întreprinderii înainte de a-i acorda o garanție precum cea din 2008. Era vorba, pe de altă parte, despre acționarul majoritar al acestei întreprinderi și măsura fusese acordată spre finalul anului contabil.
- 90 În lumina acestor considerații, trebuie arătat că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a calificat Larko drept întreprindere în dificultate la momentul acordării măsurii nr. 2 și, prin urmare, a stabilit că condiția enunțată la punctul 3.2 litera (a) din Comunicarea privind garanțiile nu era îndeplinită.
- 91 În al doilea rând, trebuie amintit că punctul 3.2 litera (d) din Comunicarea privind garanțiile prevede în esență că asumarea riscului ar trebui în mod normal să fie remunerată printr-o primă de garanție adecvată în raport cu valoarea acoperită de garanție.
- 92 Mai exact, în sensul punctului 3.2 litera (d) din Comunicarea privind garanțiile, prețul plătit pentru garanție trebuie comparat cu prima de garanție de referință corespunzătoare oferită pe piețele financiare. Dacă nu există o asemenea primă, costul financiar total al împrumutului garantat, cuprinzând rata dobânzii și prima plătită, trebuie comparat cu prețul de piață al unui împrumut

- similar, negarantat. În ambele cazuri, trebuie să se ia în considerare caracteristicile garanției și ale împrumutului subiacent și în special valoarea și durata operațiunii, asigurarea conferită de împrumutat și alte elemente care afectează evaluarea ratei de recuperare, probabilitatea unei incapacități de plată a împrumutatului din cauza situației sale financiare, sectorul său de activitate și perspectivele sale, precum și alte elemente economice. Această analiză trebuie în special să permită clasificarea împrumutatului prin intermediul unei calificări a riscului (rating), pe baza clasificării stabilite de o agenție internațională de rating sau a ratingului intern utilizat de banca ce acordă împrumutul subiacent.
- 93 În speță, în considerentul (73) al deciziei atacate, Comisia a considerat că prima de garanție anuală de 1 % „nu [putea] fi considerată ca reflectând riscul de neplată a împrumuturilor garantate, date fiind dificultățile financiare considerabile ale [Larko] și, în special, raportul crescut între datorii și capitalul propriu”.
- 94 Deși nu este deosebit de detaliată, această constatare nu este afectată de o eroare vădită de apreciere.
- 95 Este adevărat că Comisia nu a stabilit nici prima de garanție de referință oferită pe piețele financiare, nici un preț de piață al unui împrumut similar negarantat. Ea nici nu a clasificat Larko prin intermediul unei calificări a riscului efectuate de o agenție internațională sau de banca ce acordă împrumutul subiacent.
- 96 Cu toate acestea, având în vedere situația de dificultate economică și financiară a Larko, nu era vădit eronat să se concluzioneze că aceasta nu ar fi putut obține garanția din 2008 în schimbul plății unei prime la fel de scăzute, care, în general, se aplică unor operațiuni care nu implică riscuri ridicate, fără o intervenție a statului.
- 97 În plus, deși, la punctul 37 din decizia de inițiere, Comisia indicase în mod clar că nu rezulta la prima vedere că o primă de 1 % reflecta riscul de neplată a împrumuturilor garantate, având în vedere dificultățile financiare considerabile ale Larko și în special raportul ridicat al datoriei față de capitalul propriu și existența unor fonduri proprii negative, nici reclamanta, nici autoritățile elene nu au prezentat în cursul procedurii oficiale de investigare elemente care să demonstreze că prima în cauză corespundea unei prime oferite pe piețele financiare sau la prețul de piață al unui împrumut similar negarantat.
- 98 În aceste împrejurări, Comisia se putea limita în mod întemeiat să arate că, având în vedere situația economică a Larko, o primă de garanție anuală de 1 % nu putea fi considerată ca reflectând riscul de neplată a împrumuturilor garantate.
- 99 Referitor la celelalte argumente specifice invocate de reclamantă, *primo*, trebuie arătat că, ținând seama de situația sa de dificultate, este dificil să se considere că un investitor privat ar fi acordat garanția menționată doar pe baza rentabilității Larko în cursul celor trei ani precedenți, fără niciun element care să demonstreze soliditatea actuală a respectivei societăți și fără nicio referire la perspectivele sale viitoare.
- 100 *Secundo*, trebuie să se constate că acordarea unui împrumut fără garanție de către ATE Bank nu este suficient pentru a demonstra buna solvabilitate a Larko, ATE Bank aparținând statului elen. De altfel, astfel cum arată Comisia, faptul că, după ce a obținut un împrumut fără garanție din partea ATE Bank, Larko a obținut un împrumut care necesita garanția în litigiu demonstrează că situația economică a acesteia din urmă s-a deteriorat ulterior, în cursul aceluiași an.
- 101 *Tertio*, faptul că statul elen a acordat garanții altor întreprinderi cu cote de prime comparabile nu poate fi asimilat, în sine, comportamentului unui investitor privat.

- 102 Rezultă că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere concluzionând că prima de garanție anuală de 1 % nu era conformă cu comportamentul unui investitor privat.
- 103 În al treilea rând, se pune întrebarea dacă, astfel cum pretinde reclamanta, respectarea condițiilor enunțate la punctul 3.2 literele (b) și (c) din Comunicarea privind garanțiile este suficientă pentru a exclude prezența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, chiar dacă condițiile enunțate la punctul 3.2 literele (a) și (d) din respectiva comunicare nu sunt îndeplinite.
- 104 În această privință, trebuie amintit că punctul 3.2 din comunicarea menționată precizează că condițiile enunțate la respectivul punct literele (a)-(d) sunt, considerate împreună, „suficiente pentru a exclude prezența unui ajutor de stat”. Rezultă că respectarea uneia sau mai multor condiții dintre acestea nu permite, în sine, să se excludă prezența unui ajutor de stat.
- 105 Deși, astfel cum se precizează la punctul 3.6 din Comunicarea privind garanțiile, invocat de reclamantă, nerespectarea oricăreia dintre condițiile prevăzute de aceasta nu înseamnă că garanția este în mod automat calificată drept ajutor de stat, trebuie să se constate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 74-102 de mai sus, în decizia atacată, Comisia nu a efectuat o asemenea calificare automată, ci și-a întemeiat decizia pe elemente concrete care vizau să demonstreze că măsura în litigiu nu era conformă cu principiul investitorului privat.
- 106 În lumina acestor considerații, trebuie arătat că argumentele reclamantei privind respectarea condițiilor prevăzute la punctul 3.2 literele (b) și (c) din Comunicarea privind garanțiile sunt inoperante. Astfel, respectarea acestor două condiții, presupunând-o dovedită, nu este suficientă, în sine, pentru a exclude existența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 107 Prin urmare, se impune respingerea primului aspect al primului motiv în ceea ce privește măsura nr. 2.

– *Cu privire la măsura nr. 3 (majorarea de capital din 2009)*

- 108 Reclamanta susține că majorarea de capital din 2009 nu conferă niciun avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE întrucât este conformă cu principiul investitorului privat, pe baza următoarelor elemente:
- în primul rând, prin această majorare de capital, statul elen, în calitate de acționar, urmărea să asigure rentabilitatea pe termen lung a Larko, protejând valoarea economică a acestei societăți într-o perioadă de recesiune și obținând un profit pe termen mediu și lung prin vânzarea societății;
 - în al doilea rând, majorarea de capital era însoțită de adoptarea unor măsuri de reducere a costurilor de producție și de creștere a competitivității Larko;
 - în al treilea rând, statul urmărea să achiziționeze o participație majoritară pentru a lansa vânzarea societății;
 - în al patrulea rând, decizia atacată ar fi afectată de o eroare în ceea ce privește aprecierea participării ETE la majorarea de capital în cauză;
 - în al cincilea rând, decizia menționată ar fi stabilit, în mod eronat, distincții între participația ETE și cea a statului. În subsidiar, majorarea de capital din 2009 nu ar fi trebuit să fie considerată un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE pentru valoarea necesară în scopul menținerii aceleiași cote de participare ca cea pe care statul elen o avea în cadrul Larko înainte de majorarea de capital și, prin urmare, pentru a-și apăra „poziția dinamică în calitate de acționar”.

- 109 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 110 În decizia atacată, Comisia a considerat că majorarea de capital din 2009 conferea un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE întrucât, pe de o parte, acționarilor nu le fusese furnizat niciun plan de restructurare înainte de majorarea de capital, în pofida faptului că Larko era o societate aflată în dificultate, și, pe de altă parte, valoarea finală a majorării de capital nu fusese suficientă pentru acoperirea fondurilor proprii negative ale Larko și nu putea, în consecință, să fie considerată o măsură care protejează valoarea întreprinderii și care încurajează restructurarea acesteia. Comisia a subliniat de asemenea, mai întâi, că participația ETE nu era o dovadă suficientă pentru a stabili participarea concomitentă a statului cu cea a acționarilor privați, această societate fiind legată de Larko nu numai ca acționar, ci și ca creditor, în continuare, că statul furnizase deja în favoarea Larko o garanție în anul 2008 și, în cele din urmă, că celălalt acționar, Public Power Corporation, declarase că nu ar participa la majorarea de capital.
- 111 În această privință, trebuie menționat că, astfel cum arată Comisia, reclamanta nu a prezentat niciun element de probă, în special un veritabil plan de afaceri („business plan”), care să demonstreze că statul elen estimase rentabilitatea pe termen lung a Larko. În răspuns la o întrebare adresată de Tribunal, reclamanta a prezentat procesul-verbal al reuniunii extraordinare a consiliului său de administrație din 18 martie 2009 care ar atesta că președintele consiliului de administrație indicase că un plan de afaceri fusese depus în cadrul unei reuniuni care a avut loc la 19 decembrie 2008 cu Ministerul Finanțelor și cu alți acționari. Cu toate acestea, nu reiese din dosarul cauzei că un astfel de plan, care, de altfel, nu a fost transmis Tribunalului și a cărui existență este contestată de Comisie, a fost transmis Comisiei în cadrul procedurii administrative. Existența acestui plan, presupunând-o dovedită și independent de conținutul său, nu este, așadar, pertinentă pentru aprecierea legalității deciziei atacate.
- 112 În aceste circumstanțe, lipsa oricărui element care să demonstreze că statul elen estimase rentabilitatea pe termen lung a Larko reprezintă un indiciu important cu privire la lipsa raționalității economice a majorării de capital în cauză.
- 113 Desigur, contrar celor afirmate de Comisie în considerentul (80) al deciziei atacate, majorarea reală a capitalului, pe care considerentul (16) al aceleiași decizii o cifrează la 65,5 milioane de euro, dintre care aproximativ 45 de milioane de euro plătite de statul elen, nu era insuficientă pentru a acoperi fondurile proprii negative ale Larko, care, astfel cum reiese din tabelul inserat în considerentul (56) al deciziei menționate, era de 35 de milioane de euro. Este vorba totuși despre o eroare care nu poate repune în discuție temeinicia aprecierii Comisiei, care se bazează în principal pe absența unui plan de restructurare.
- 114 Prin urmare, era rezonabil sau cel puțin nu era vădit eronat să se concluzioneze că, în împrejurările speței, un investitor avizat, în calitatea sa de acționar, nu ar fi efectuat o recapitalizare atât de importantă fără să dispună de cel mai mic element privind perspectivele economice și financiare ale acestei societăți, nici de un plan de restructurare, dat fiind că Larko era o întreprindere în dificultate.
- 115 Această concluzie nu este repusă în discuție de celelalte argumente specifice invocate de reclamantă.
- 116 Mai întâi, presupunându-l dovedit, faptul că măsurile de reorganizare și de viabilitate erau în principiu prevăzute nu este, în sine, un element de natură să demonstreze rentabilitatea majorării de capital din 2009, cu atât mai mult în lipsa unui veritabil plan de restructurare. Aceeași este și situația documentului, prezentat de reclamantă ca răspuns la întrebările adresate de Tribunal, care conține o listă de măsuri, foarte generice, de reducere a costurilor, chiar presupunând că această listă a fost prezentată de autoritățile elene în cursul procedurii administrative, ceea ce nu s-a demonstrat.

- 117 În continuare, reclamanta nu a prezentat niciun element care precedă majorarea de capital din 2009 și care demonstrează că statul, prin această măsură, urmărea efectiv să achiziționeze o participație majoritară în capitalul Larko în vederea lansării vânzării acesteia din urmă și că această strategie era conformă cu principiul investitorului privat. De altfel, procesele-verbale ale adunării acționarilor Larko din 2009 prezentate de reclamantă nu furnizează nicio indicație precisă în acest sens.
- 118 Pe de altă parte, nu reiese din niciun element al dosarului că achiziționarea unei participații majoritare de către statul elen ar fi favorizat vânzarea Larko în condiții mai favorabile și că, prin urmare, această achiziționare ar fi fost conformă cu comportamentul unui acționar privat.
- 119 În sfârșit, în ceea ce privește participarea ETE simultan cu majorarea de capital din 2009, pe de o parte, trebuie amintit că simultaneitatea investițiilor publice nu poate să fie în sine suficientă, chiar dacă s-au făcut investiții private semnificative, pentru a se constata că nu a existat niciun ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE fără a se lua în considerare celelalte elemente pertinente de fapt și de drept (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2012, Corsica Ferries France/Comisia, T-565/08, EU:T:2012:415, punctul 122).
- 120 Pe de altă parte, trebuie arătat de asemenea că valoarea aportului statului este dublul valorii aportate de ETE și că aceasta, care era acționarul principal al Larko înainte de majorarea de capital, a devenit al doilea acționar la finalul acestei operațiuni. În plus, raportul financiar anual al ETE pentru 2008 depus de Comisie confirmă că ETE a anulat în totalitate valoarea contabilă a participației sale la capitalul Larko, întrucât aceasta nu intenționa să recupereze valoarea contabilă a investiției având în vedere dificultățile financiare ale Larko. În astfel de împrejurări, participația ETE nu poate furniza nicio susținere în favoarea argumentației reclamantei.
- 121 Prin urmare, se impune respingerea primului aspect al primului motiv în ceea ce privește măsura nr. 3.
- *Cu privire la măsura nr. 4 (garanția din 2010)*
- 122 Reclamanta susține că garanția din 2010 nu conferă niciun avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE întrucât este conformă cu principiul investitorului privat, ținând seama de următoarele elemente:
- în primul rând, acordarea unei garanții în împrejurările speței era o practică obișnuită, cu atât mai mult cu cât hotărârea Areios Pagos (Curtea de Casație), care acordase suspendarea executării, considera drept probabil un succes al Larko în litigiul principal;
 - în al doilea rând, Larko era o întreprindere în dificultate și ar fi suferit un prejudiciu ireparabil ca urmare a accelerării confiscării activelor în lipsa acordării unei garanții și, în consecință, statul elen, în calitate de acționar, trebuia să o susțină pentru a pregăti privatizarea sa;
 - în al treilea rând, acoperirea, durata și prima garanției din 2010 corespundeau unor condiții de piață;
 - în al patrulea rând, contrar celor menționate în considerentul (42) al deciziei atacate, nu rezultă în niciun caz că nu ar fi fost acordată ETE scrisoarea de garanție în lipsa unei garanții a statului. În orice caz, avea o poziție foarte specială, deoarece era acționarul majoritar al unei societăți creditoare a Larko, care era partea adversă a acesteia în procedurile judiciare în cadrul cărora fusese acordată garanția din 2010.
- 123 În plus, reclamanta susține, în trecere, că această măsură nu conferă niciun avantaj, în măsura în care există datorii ale statului față de ea, independent de faptul că autoritățile elene, contrar modului în care au procedat în privința măsurii nr. 6, nu au invocat acest argument în cursul procedurii administrative.

124 Comisia contestă argumentele reclamantei.

125 În decizia atacată, Comisia a stabilit că, deși, în împrejurări similare, acordarea de garanții poate constitui o practică comercială, în speță, statul își asumase întregul risc și a furnizat o garanție pentru o datorie, în timp ce Larko era în dificultate și acționarul privat ETE nu partajase în mod proporțional acest risc. În plus, măsura în cauză nu îndeplinea condițiile enunțate la punctul 3.2 din Comunicarea privind garanțiile, deoarece prima de 2 % nu reflecta riscul de încetare de plăți al Larko.

126 Trebuie arătat că argumentele reclamantei nu sunt în măsură să repună în discuție această concluzie.

127 În primul rând, nimic nu arată că hotărârea de suspendare a executării a Areios Pagos (Curtea de Casație) considera drept probabil un succes al Larko în litigiul principal. Contrar susținerilor reclamantei, faptul că această instanță respinge cererea de suspendare a executării „dacă nu se consideră probabil că există un risc de prejudiciu” nu înseamnă în mod necesar că, în ipoteza contrară în care instanța acordă suspendarea, precum în speță, consideră probabil un succes în litigiul principal, întrucât hotărârea avută în vedere mai sus nu privește decât posibilitatea unui prejudiciu, iar nu existența datoriei în litigiul principal.

128 În orice caz, argumentul menționat este inoperant. Astfel, indiferent de probabilitatea succesului în litigiul național și, prin urmare, de existența datoriei, Comisia a concluzionat în sensul existenței unui ajutor de stat ca urmare a faptului că statul își asumase întregul risc și furnizase o garanție pentru o datorie, în timp ce Larko era în dificultate, acționarul privat ETE nu ar fi partajat proporțional acest risc și prima de 2 % nu reflecta riscul de încetare de plăți al Larko (a se vedea punctul 125 de mai sus).

129 În al doilea rând, faptul că Larko era o întreprindere în dificultate nu justifică, din punctul de vedere al unui acționar privat, faptul că, în fața necesității intervenției acționarilor, statul și-a asumat singur întregul risc în schimbul plății unei prime foarte scăzute.

130 În al treilea rând, reclamanta nu a demonstrat că Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că o primă de 2 % nu corespundea condițiilor de piață, ținând seama de valoarea redusă a acestei prime și de faptul că Larko, întrucât era o întreprindere în dificultate, era expusă riscului de încetare de plăți.

131 În al patrulea rând, independent de faptul că autoritățile elene au recunoscut sau nu au recunoscut că ETE nu ar fi acordat scrisoarea de garanție în lipsa garanției de stat, astfel cum reiese din considerentul (42) al deciziei atacate, trebuie să se constate că, contrar a ce se poate aștepta în mod rezonabil în contextul unui acționariat privat, ETE nu a împărțit cu statul riscul care decurge din garanția în cauză.

132 În orice caz, chiar considerând că, având în vedere poziția specială a ETE, nu era de așteptat ca aceasta să împartă riscul garanției din 2010, totuși, astfel cum s-a arătat mai sus, Larko nu ar fi putut obține o asemenea garanție pe piață și prima de 2 % nu reflecta riscul său de încetare de plăți. Prin urmare, Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că Larko primise un avantaj pe care nu l-ar fi putut obține pe piață.

133 Prin urmare, se impune respingerea primului aspect al primului motiv în ceea ce privește măsura nr. 4.

– *Cu privire la măsura nr. 6 (garanțiile din 2011)*

134 Reclamanta susține că garanțiile din 2011 nu conferă niciun avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, întrucât eventualul element de ajutor conținut în aceste garanții ar fi compensat prin arierate fiscale datorate de statul elen în privința sa.

- 135 Mai exact, în decizia atacată, Comisia ar fi respins în mod eronat argumentul autorităților elene privind posibilitatea de a compensa creanțele Larko față de statul elen legate de rambursarea unor taxe cu valoarea ajutorului. În această privință, aprecierea măsurii în cauză ar fi în contradicție cu cea a măsurii nr. 5 (a se vedea punctul 5 de mai sus), prin care Comisia a recunoscut că o compensație similară nu implica niciun avantaj selectiv.
- 136 Reclamanta precizează că acest argument nu se referă la o compensare între arieratele statului față de Larko și o datorie viitoare, ci la o compensare a acestor arierate cu eventualul element de ajutor cuprins în garanțiile din 2011, care exista în momentul acordării acestui ajutor la sfârșitul anului 2011. În plus, acest argument nu ar fi contradictoriu în măsura în care, după compensarea efectuată în cadrul măsurii nr. 5, ar exista un sold al datoriilor statului în privința sa.
- 137 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 138 În decizia atacată, referitor la aprecierea garanțiilor din 2011, Comisia face trimitere la aprecierea sa privind măsurile nr. 2 și 4, în privința cărora a concluzionat că furnizau un avantaj selectiv Larko, întrucât aceasta din urmă era o întreprindere în dificultate și prima de 1 % nu reflecta riscul de încetare de plăți pentru împrumuturile garantate.
- 139 Mai întâi, trebuie să se constate că aprecierea Comisiei cu privire la măsurile nr. 2 și 4 nu este afectată de o eroare vădită de apreciere, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 63-107 și 122-133 de mai sus.
- 140 În continuare, trebuie să se constate că reclamanta nu poate întemeia niciun argument pe aprecierea Comisiei referitoare la măsura nr. 5, prin care Comisia a stabilit că înlocuirea, prin scrisori de garanție, a plății anticipate a unei taxe suplimentare, care era legată de o acțiune în justiție, nu constituia un ajutor de stat.
- 141 Astfel, în ceea ce privește această din urmă măsură, Comisia a recunoscut, în considerentul (97) al deciziei atacate, că dreptul de a înlocui plata taxei suplimentare prin scrisori de garanție fusese acordat Larko de către o instanță, pe baza unor criterii obiective și în conformitate cu legislația națională aplicabilă oricărei întreprinderi aflate într-o situație similară.
- 142 Aceasta nu este însă situația în ceea ce privește măsura nr. 6, în legătură cu care reclamanta susține, astfel cum au invocat autoritățile elene, că avantajul acordat era compensat prin arierate ale statului în privința sa, și anume rambursări de taxe. Astfel, reiese dintr-o jurisprudență constantă că o măsură nu poate fi exclusă de la calificarea drept ajutor de stat atunci când beneficiarul acesteia este supus unei sarcini specifice care este diferită și fără legătură cu măsura în discuție (a se vedea Hotărârea din 26 februarie 2015, Orange/Comisia, T-385/12, nepublicată, EU:T:2015:117, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 143 Trebuie, așadar, să se concluzioneze că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat, în decizia atacată, că măsura nr. 6 conferea Larko un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 144 În consecință, trebuie să se respingă primul aspect al primului motiv în ceea ce privește măsura nr. 6 și, prin urmare, să se respingă primul aspect în întregime.
- Cu privire la al doilea aspect, referitor la utilizarea de resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6*
- 145 În cadrul celui de al doilea aspect, reclamanta contestă aprecierea Comisiei cu privire la utilizarea de resurse de stat în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6.

- 146 Reclamanta arată că aceste măsuri nu implicau utilizarea unor resurse de stat, deoarece acestea nu antrenau un risc suficient de concret pentru bugetul de stat, dată fiind buna solvabilitate a acesteia, lipsa oricărui antecedent de utilizare a garanțiilor și faptul că respectivele garanții nu fuseseră ulterior utilizate.
- 147 În plus, reclamanta adaugă că măsura nr. 6 nu presupune utilizarea unor resurse de stat deoarece, la momentul acordării acesteia, statul elen avea datorii de aproximativ 60 de milioane de euro față de Larko, provenite din rambursarea de taxe, precum taxa pe valoarea adăugată (TVA).
- 148 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 149 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, în speță, aprecierea condiției referitoare la utilizarea de resurse de stat este secundară în raport cu cea a existenței unui avantaj selectiv, care a făcut obiectul primului aspect al primului motiv. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, orice garanție de stat neremunerată în condiții de piață poate implica o pierdere de resurse de stat, chiar dacă nu este mobilizată, în măsura în care poate implica o sarcină suplimentară pentru stat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 95 și jurisprudența citată).
- 150 În consecință, în măsura în care garanțiile din 2008, din 2010 și din 2011 nu au fost acordate în condiții de piață, trebuie să se constate că aceste măsuri presupun utilizarea de resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 151 În plus, în ceea ce privește măsura nr. 6, această concluzie nu este repusă în discuție de existența, presupunând-o dovedită, a unor arierate ale statului față de Larko, și anume rambursarea unor taxe. Astfel, după cum reiese din jurisprudența citată la punctul 142 de mai sus, o măsură nu poate fi exclusă de la calificarea drept ajutor de stat atunci când beneficiarul acesteia este supus unei sarcini specifice care este diferită și fără legătură cu măsura în discuție.
- 152 Prin urmare, cel de al doilea aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la al treilea aspect întemeiat pe necalificarea măsurilor nr. 3, 4 și 6 drept ajutoare compatibile cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE

- 153 Reclamanta susține că măsurile nr. 3, 4 și 6 trebuiau considerate ajutoare compatibile cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE, deoarece fuseseră acordate pentru a remedia prejudiciile cauzate de două evenimente extraordinare:
- primul privește încetarea exploatării mai multor cuptoare electrice în instalațiile Larko ca urmare a două accidente de muncă mortale survenite la 2 august 2009 și la 26 august 2009, ceea ce ar fi redus considerabil capacitatea sa de producție;
 - al doilea se referă la încetarea plății de arierate fiscale de către statul elen ca urmare a crizei economice și financiare din Grecia, care ar fi provocat, în ceea ce o privește, probleme grave de lichiditate și, în consecință, dificultăți de a accesa împrumuturi.

154 Comisia contestă argumentele reclamantei.

- 155 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE, ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare sunt compatibile cu piața internă.

- 156 În ceea ce privește o derogare de la principiul general al incompatibilității ajutoarelor de stat cu piața internă, enunțat la articolul 107 alineatul (1) TFUE, articolul 107 alineatul (2) litera (b) TFUE trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte. Prin urmare, în sensul acestei dispoziții, pot fi compensate numai dezavantajele economice cauzate direct de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare. Trebuie să existe, așadar, o legătură directă între pagubele cauzate de evenimentul extraordinar și ajutorul de stat, fiind de asemenea necesară o evaluare cât mai precisă a prejudiciilor suferite (a se vedea Hotărârea din 25 iunie 2008, Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Comisia, T-268/06, EU:T:2008:222, punctul 52 și jurisprudența citată).
- 157 În decizia atacată, Comisia nu a examinat compatibilitatea măsurilor în litigiu cu dispoziția în cauză, întrucât autoritățile elene nu au invocat această dispoziție.
- 158 Desigur, astfel cum arată reclamanta, cele două împrejurări menționate mai sus au fost evocate în mod sporadic, din perspectiva măsurilor nr. 3 și 4, în observațiile autorităților elene în cadrul procedurii administrative.
- 159 Cu toate acestea, trebuie să se constate, pe de o parte, că autoritățile menționate nu au invocat justificarea prevăzută la articolul 107 alineatul (2) litera (b) TFUE în privința acestor împrejurări. Pe de altă parte, contrar prevederilor jurisprudenței citate la punctul 156 de mai sus, nu există nicio corespondență între valoarea prejudiciilor pretins a fi fost provocate de cele două evenimente invocate de reclamantă și valoarea garanțiilor și a majorării capitalului în cauză, care, de altfel, constituie măsuri de natură generală care nu sunt suficient de adecvate pentru o utilizare precum cea avută în vedere de reclamantă.
- 160 Prin urmare, niciun element nu lasă să se creadă că excepția menționată mai sus poate fi aplicată în împrejurările speței. În consecință, Comisiei nu i se poate reproșa că nu a examinat din oficiu compatibilitatea cu dispoziția menționată a măsurilor nr. 3 și 4 și cu atât mai puțin a măsurii nr. 6, din perspectiva căreia aceste împrejurări nu erau nici măcar invocate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 iunie 2005, Regione autonoma della Sardegna/Comisia, T-171/02, EU:T:2005:219, punctele 166-168).
- 161 În lumina acestor considerații, trebuie să se concluzioneze că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când nu a declarat măsurile în litigiu ca fiind compatibile cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE.
- 162 Prin urmare, cel de al treilea aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe necalificarea măsurii nr. 6 drept ajutor compatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE

- 163 Reclamanta arată că măsura nr. 6 trebuia considerată ca fiind un ajutor compatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE întrucât era compatibilă cu Comunicarea Comisiei – Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice (JO 2009, C 83, p. 1, denumită în continuare „Cadru temporar pentru 2009”), astfel cum a fost „prelungită” de Comunicarea Comisiei – Cadru temporar al Uniunii pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice (JO 2011, C 6, p. 5, denumită în continuare „Cadru temporar pentru 2011”). Ea precizează că, conform condițiilor prevăzute de cadrul temporar pentru 2011, interpretat în lumina celui pentru 2009, nu era o întreprindere în dificultate la 1 iulie 2008 și că respectivul cadru prevede prime de siguranță, precum prima de 1 % prevăzută de măsura în cauză.

- 164 Cu titlu subsidiar, reclamanta susține că măsura în cauză trebuie considerată, în totalitate sau parțial, ca fiind compatibilă cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE și cu Liniile directe pentru salvare și restructurare. Ea arată că, astfel cum reiese din observațiile autorităților elene, acestea au notificat măsura în cauză Comisiei prin intermediul unui fișier atașat la un e-mail din 16 martie 2012.
- 165 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 166 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, Comisia beneficiază, în scopul aplicării articolului 107 alineatul (3) TFUE, de o largă putere de apreciere, a cărei exercitare implică evaluări complexe de ordin economic și social (a se vedea Hotărârea din 8 martie 2016, Grecia/Comisia, C-431/14 P, EU:C:2016:145, punctul 68 și jurisprudența citată). În acest cadru, controlul jurisdicțional aplicat exercitării acestei puteri de apreciere se limitează la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, precum și la controlul exactității materiale a situației de fapt reținute și al absenței unor erori de drept, a unor erori vădite în aprecierea faptelor sau a unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea din 11 septembrie 2008, Germania și alții/Kronofrance, C-75/05 P și C-80/05 P, EU:C:2008:482, punctul 59 și jurisprudența citată).
- 167 Cu toate acestea, adoptând norme de conduită și anunțând, prin publicarea lor, că le va aplica în viitor situațiilor pe care le vizează, Comisia își limitează respectiva putere de apreciere și nu se poate, în principiu, abate de la aceste norme fără să riște să fie sancționată, dacă este cazul, în temeiul unei încălcări a principiilor generale de drept, precum egalitatea de tratament sau protecția încrederii legitime, cu excepția situației în care furnizează argumente care să justifice, din perspectiva acestor principii, faptul că renunță la aplicarea propriilor norme (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 84 și jurisprudența citată).
- 168 În primul rând trebuie amintit că, în considerentul (115) al deciziei atacate, Comisia a stabilit că măsura nr. 6 nu îndeplinea condițiile Cadrului temporar pentru 2011, Larko fiind o întreprindere în dificultate. Comisia a constatat de asemenea că valoarea totală a celor două garanții depășea cheltuielile anuale salariale ale Larko, garanția depășea 90 % din împrumut și prima de 1 % pe an nu putea fi considerată ca o primă de piață, reflectând riscul de neplată a sumei garantate.
- 169 În această privință, mai întâi, trebuie să se constate că, contrar afirmațiilor reclamantei, garanțiile din 2011 țin de domeniul de aplicare exclusiv al Cadrului temporar pentru 2011, care era în vigoare la data acordării lor, nu și al Cadrului temporar pentru 2009.
- 170 În continuare, este suficient să se constate că garanțiile din 2011, cel puțin, nu îndeplinesc anumite condiții cumulative enunțate de Cadrul temporar pentru 2011, aplicabil în speță, în special următoarele condiții:
- punctul 2.3 al doilea paragraf litera (b) din Cadrul temporar pentru 2011 prevede că, pentru întreprinderile mari, precum Larko, statele membre pot calcula prima anuală în cazul noilor garanții pe baza dispozițiilor privind prima „de siguranță” („safe-harbour”) cuprinse în anexa la același cadru temporar. Or, pentru întreprinderile din categoria de notare „CCC” și din categoriile inferioare, prima „de siguranță” cea mai scăzută este stabilită la 380 de puncte de bază, în timp ce prima garanțiilor din 2011 este de 1 %, și anume de 100 de puncte de bază;
 - punctul 2.3 al doilea paragraf litera (d) din Cadrul temporar pentru 2011 impune ca valoarea maximă a împrumutului să nu depășească costul salarial anual total al beneficiarului pentru 2010, în timp ce autoritățile elene, în observațiile lor, astfel cum sunt rezumate în considerentul (51) a doua teză litera (d) al deciziei atacate, recunosc că valoarea totală a celor două împrumuturi garantate depășea cheltuielile anuale salariale ale Larko cu 3 milioane de euro;

- punctul 2.3 al doilea paragraf litera (f) din Cadrul temporar pentru 2011 impune ca garanția să nu depășească 90 % din împrumut pe întreaga durată a împrumutului, în timp ce garanțiile acopereau 100 % din împrumut, astfel cum au recunoscut aceleași autorități elene, în observațiile menționate mai sus, după cum sunt rezumate în considerentul (51) a doua teză litera (e) al deciziei atacate. În această privință, împrejurarea invocată de aceste autorități potrivit căreia măsura în cauză „era singura posibilitate prin care [Larko] putea să aibă acces la finanțare din cauza situației speciale a economiei elene” este inoperantă;
 - punctul 2.3 al doilea paragraf litera (i) din Cadrul temporar pentru 2011 stabilește că întreprinderile în dificultate sunt excluse din domeniul de aplicare al măsurii, în timp ce este cert că Larko era o întreprindere în dificultate la momentul acordării măsurii nr. 6. În această privință, trebuie înlăturat argumentul reclamantei potrivit căruia referirea, în această dispoziție, la întreprinderile în dificultate trebuie interpretată, în lumina punctului 4.3.2 al doilea paragraf litera (i) din Cadrul temporar pentru 2009, în sensul că privește doar întreprinderile care nu erau în dificultate la 1 iulie 2008, acest argument contrazicând însuși textul punctului 2.3 al doilea paragraf litera (i) din Cadrul temporar pentru 2011 aplicabil în speță.
- 171 În sfârșit, trebuie arătat că punctul 2.1 al cincilea paragraf din Cadrul temporar pentru 2011 precizează că statele membre trebuie să demonstreze că ajutoarele de stat notificate în temeiul cadrului menționat sunt necesare, adecvate și proporționale pentru remedierea unei perturbări grave a economiei statului membru în cauză, în timp ce, în speță, nu reiese din elementele dosarului că autoritățile elene au notificat în mod corespunzător măsura în cauză sau au furnizat o astfel de demonstrație.
- 172 În al doilea rând, trebuie amintit că, în considerentul (116) al deciziei atacate, Comisia a concluzionat că măsura nr. 6 nu putea să fie calificată drept ajutor pentru salvare, având în vedere că autoritățile elene nu au invocat acest argument și nici nu au prezentat o notificare în această privință. Ea a adăugat, în considerentul (117) al acestei decizii, că nu erau îndeplinite nici condițiile stabilite de Liniile directe pentru salvare și restructurare, deoarece garanțiile în cauză nu se încheiaseră după șase luni, autoritățile elene nu notificaseră un plan de restructurare sau de lichidare și niciun element de probă nu indica faptul că ajutorul era limitat la minimul necesar.
- 173 În această privință, este suficient să se constate că, pe de o parte, autoritățile elene nu au notificat măsura nr. 6 în lumina Liniilor directe pentru salvare și restructurare și, pe de altă parte, că, cel puțin, nu reiese din dosarul cauzei că aceste autorități au prezentat, în cele șase luni de la punerea în aplicare, un plan de restructurare sau de lichidare sau dovada că împrumutul fusese rambursat integral sau chiar că se pusese capăt garanției, contrar prevederilor alineatului 25 litera (c) din liniile directe menționate.
- 174 În lumina acestor considerații, trebuie să se concluzioneze că Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a stabilit că măsura nr. 6 nu constituia un ajutor de stat compatibil cu piața internă în sensul cadrului temporar pentru 2011 și al Liniilor directe pentru salvare și restructurare.
- 175 În consecință, este necesar să se respingă al patrulea aspect al primului motiv și, prin urmare, primul motiv în integralitatea sa.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat, cu titlu subsidiar, pe erori în cuantificarea ajutorului care trebuie recuperat în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6

- 176 Prin intermediul celui de al treilea motiv invocat, care regrupează argumente fundamentate foarte dispersat în cuprinsul cererii introductive, reclamanta invocă încălcarea articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/99 în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6, și anume ajutoare sub formă de garanție, întrucât Comisia ar fi săvârșit erori în cuantificarea ajutorului care trebuie recuperat și ar fi dispus recuperarea acestuia încălcând principiile fundamentale ale Uniunii.
- 177 În primul rând, garanțiile nu ar fi fost utilizate și împrumuturile garantate ar fi fost deja rambursate, în totalitate sau în parte.
- 178 În al doilea rând, Comisia nu ar fi dovedit existența „circumstanțelor excepționale” menționate la punctul 4.1 al treilea paragraf litera (a) din Comunicarea privind garanțiile, calificarea Larko drept întreprindere în dificultate nefiind suficientă pentru a demonstra existența unor astfel de circumstanțe. În plus, ar fi fost posibil, în speță, să se compare primele în litigiu cu alte prime de pe piață sau, în lipsă, să se calculeze aceste prime în conformitate cu dispozițiile relevante din Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO 2008, C 14, p. 6) și din anexele la Cadrul temporar pentru 2009 și la Cadrul temporar pentru 2011. Pe de altă parte, simplul fapt că „nu [era] sigur” că Larko a beneficiat de garanții pe piață fără intervenția statului nu ar corespunde nivelului de probă necesar pentru o astfel de dovadă.
- 179 Comisia contestă argumentele reclamantei.
- 180 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că nicio dispoziție de drept al Uniunii nu impune Comisiei, atunci când ordonă restituirea unui ajutor declarat incompatibil cu piața internă, să stabilească valoarea exactă al ajutorului care trebuie restituit (Hotărârea din 12 octombrie 2000, Spania/Comisia, C-480/98, EU:C:2000:559, punctul 25, și Hotărârea din 12 mai 2005, Comisia/Grecia, C-415/03, EU:C:2005:287, punctul 39). Cu toate acestea, în cazul în care Comisia decide să ordone recuperarea unei valori determinate, aceasta trebuie, potrivit obligației de examinare cu diligență și cu imparțialitate a unui dosar în cadrul articolului 108 TFUE, să determine, în cel mai precis mod posibil ținând seama de împrejurările cauzei, valoarea ajutorului de care a beneficiat întreprinderea. Restabilind situația anterioară acordării ajutorului, Comisia este obligată să se asigure că avantajul real produs de ajutor este eliminat și să ordone, astfel, recuperarea integralității ajutorului. Aceasta nu poate să ordone recuperarea unei sume inferioare sau superioare valorii ajutorului primit de beneficiar (a se vedea Hotărârea din 29 martie 2007, Scott/Comisia, T-366/00, EU:T:2007:99, punctul 95 și jurisprudența citată).
- 181 În primul rând, trebuie amintit că, conform jurisprudenței citate la punctul 57 de mai sus, pentru a stabili dacă statul a adoptat sau nu a adoptat comportamentul unui investitor avizat într-o economie de piață, este necesară, în scopul de a se evalua raționalitatea economică a comportamentului statului, plasarea în contextul perioadei în care au fost luate măsurile de sprijin financiar, astfel încât să nu se facă o evaluare bazată pe o situație ulterioară.
- 182 Prin urmare, în momentul în care este acordată garanția, iar nu în momentul este mobilizată sau în momentul în care antrenează plăți, trebuie să se stabilească dacă aceasta constituie sau nu constituie un ajutor de stat și, în caz afirmativ, să se calculeze valoarea lui (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 2015, SNCF/Comisia, T-242/12, atacată cu recurs, EU:T:2015:1003, punctul 332). Pe de altă parte, neutilizarea garanțiilor și pretinsa rambursare, în totalitate sau în parte a împrumuturilor garantate, invocată de reclamantă, constituie un element ulterior care nu poate fi luat în considerare la momentul calculării ajutorului incompatibil.

- 183 În al doilea rând, trebuie să se verifice dacă Comisia putea concluziona, în considerentele (77), (94) și (104) [care face trimitere implicit la considerentul (77)] ale deciziei atacate, că Larko primise un avantaj egal cu valoarea totală a împrumuturilor garantate, ca urmare a faptului că, fără garanția statului, ea nu ar fi fost în măsură să primească respectiva finanțare de pe piață.
- 184 În această privință, trebuie amintit că, în considerentele (56)-(66) ale deciziei atacate, Comisia a analizat situația economică și financiară a reclamantei la momentul la care au fost acordate măsurile de ajutor și a concluzionat că aceasta era o întreprindere în dificultate care se afla într-o situație extrem de complicată. Comisia a arătat, pe baza principalelor date financiare privind această întreprindere pentru exercițiile cuprinse între 2007 și primul semestru al anului 2012, o diminuare constantă și considerabilă a valorii cifrei sale de afaceri și existența unor fonduri proprii negative.
- 185 În considerentul (77) al deciziei atacate, Comisia a concluzionat că garanția din 2008 (măsura nr. 2) constituia ajutor de stat și că acest ajutor era egal cu valoarea totală a împrumutului garantat, deoarece „nu [era] sigur că [Larko], având în vedere dificultățile economice ale acesteia, ar fi găsit vreo sursă de finanțare pe piață, indiferent de condiții”. Aceeași concluzie a fost trasă în considerentul (104) al deciziei menționate în ceea ce privește garanțiile din 2011 (măsura nr. 6). Referitor la garanția din 2010 (măsura nr. 4), în considerentul (94) al acestei decizii, Comisia a afirmat că valoarea ajutorului era egală cu valoarea garantată, deoarece „[era] clar că, indiferent de condiții, niciun participant la piață rezonabil nu ar fi fost în măsură să garanteze suma respectivă pentru [Larko], având în vedere dificultățile economice ale acesteia”.
- 186 Mai întâi, referitor la măsurile nr. 2 și 6, trebuie să se constate că expresia „nu [era] sigur” fusese deja utilizată, în mod adecvat, în cadrul aprecierii preliminare a Comisiei din considerentul (39) al deciziei de inițiere și că, desigur, utilizarea acestui termen părea mai puțin adecvată pentru a exprima aprecierea definitivă a Comisiei, în decizia atacată, în ceea ce privește faptul că Larko nu ar fi putut avea acces, pe piață, la măsuri comparabile cu măsurile în litigiu, cu atât mai mult cu cât, în cadrul unei aprecieri în esență identice, Comisia a utilizat expresia „nu [era] sigur” în ceea ce privește aceste măsuri și termenul „clar” în ceea ce privește măsura nr. 4. Pe de altă parte, Comisia precizează, în înscrisurile sale, că „un fapt este considerat ca fiind stabilit atunci când a rezultat că existența sa este mai probabilă decât inexistența sa”, ceea ce implică obligația de a aprecia faptele în mod adecvat.
- 187 În aceste condiții, trebuie arătat că, în contextul deciziei atacate și al considerentului (77) al acesteia, context pe care reclamanta nu-l putea ignora, reiese în mod suficient de clar că Comisia considera, cel puțin, ca fiind improbabil ca Larko să fie în măsură să obțină un împrumut pe piață fără intervenția statului elen, din cauza dificultăților sale economice. De altfel, în ceea ce privește măsura nr. 2, după ce s-a afirmat că „nu [era] sigur că [Larko], având în vedere dificultățile economice ale acesteia, ar fi găsit vreo sursă de finanțare pe piață, indiferent de condiții”, în același considerent (77) se precizează: „[c]u alte cuvinte, Comisia consideră că Larko a beneficiat de un avantaj egal cu valoarea împrumutului garantat deoarece fără garanția de stat nu ar fi fost în măsură să obțină această finanțare de pe piață”. Același lucru este valabil și în ceea ce privește considerentul (104) referitor la măsura nr. 6, care face trimitere, în parte, la aprecierea privind măsura nr. 2.
- 188 Prin urmare, în împrejurările speței, utilizarea expresiei „nu [era] sigur” nu este, în sine, susceptibilă să repună în discuție temeinicia aprecierii Comisiei în ceea ce privește măsurile nr. 2 și 6.
- 189 În continuare, trebuie arătat că, deși nu poate fi exclus că, în anumite împrejurări, avantajul care decurge dintr-o garanție de stat poate fi egal cu valoarea totală a împrumutului garantat, o astfel de concluzie nu poate, pe de o parte, să se întemeieze pe împrejurarea potrivit căreia împrumutul nu ar fi fost acordat în lipsa garanției, împrejurare care ține de calificarea drept ajutor de stat, iar nu de cuantificarea acestui ajutor. Pe de altă parte, contrar afirmațiilor Comisiei, utilizarea posibilității de a calcula avantajul care decurge dintr-o garanție statală ca fiind egal cu valoarea totală a împrumutului garantat nu se poate justifica prin simplul fapt că întreprinderea beneficiară este în dificultate, ținând

seama de implicațiile semnificative ale unei asemenea abordări și în special de riscul ca beneficiarul să fie obligat să plătească valoarea integrală a împrumutului către stat, chiar dacă este în măsură să ramburseze respectivul împrumut creditorului său.

190 Această interpretare este confirmată de Comisie însăși la punctul 4.1 al treilea paragraf litera (a) din Comunicarea privind garanțiile, redactat după cum urmează:

„[...] [P]entru companiile aflate în dificultate, un garant de pe piață, dacă există, ar percepe o primă substanțială la momentul acordării garanției, dat fiind riscul de neplată. În cazul în care probabilitatea ca persoana creditată să nu mai poată achita împrumutul devine extrem de ridicată, nu există o rată a pieței, iar în situații excepționale elementul de ajutor de stat din garanție se poate dovedi la fel de ridicat ca și suma acoperită practic de garanție[.]”

191 Reiese din cuprinsul punctului 4.1 al treilea paragraf litera (a) din Comunicarea privind garanțiile, pe care Comisia susține că l-a aplicat în speță, că evaluarea elementului de ajutor al unei garanții conduce la rezultate progresive, până la a considera că respectivul element echivalează cu valoarea totală a împrumutului acoperit de garanție, ceea ce se poate produce în prezența unor „împrejurări excepționale” în care este exclus ca împrumutul să poată rambursa prin propriile mijloace împrumutul acoperit de garanție.

192 În sfârșit, este adevărat că, în considerentele (77), (94) și (104) ale deciziei atacate, Comisia, considerând că Larko primise un avantaj egal cu valoarea împrumuturilor garantate, s-a întemeiat pe o motivare laconică, care nu menționează decât „dificultățile economice” ale Larko.

193 Totuși, reiese din ansamblul deciziei atacate și în special din considerentele (56)-(66) ale acesteia că, la data la care au fost acordate măsurile de ajutor, Larko era într-o situație extrem de delicată, în special din cauza diminuării constante a valorii cifrei sale de afaceri și din cauza existenței unor fonduri proprii negative, ceea ce lăsa să se creadă că întregul capital social al întreprinderii era pierdut. În aceste condiții, nu se poate reproșa Comisiei că a săvârșit o eroare concluzionând în sensul existenței unor „împrejurări excepționale” care se traduc printr-o imposibilitate a Larko de a rambursa totalitatea împrumutului prin mijloacele proprii. Pe de altă parte, întrucât aceste elemente nu au fost combătute de niciun alt element prezentat de autoritățile elene sau de reclamantă în cursul procedurii și inclus în dosarul prezentei cauze, Comisia a apreciat, în mod întemeiat, măsurile în litigiu în funcție de informațiile de care dispunea la momentul la care a emis decizia atacată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, C-74/00 P și C-75/00 P, EU:C:2002:524, punctul 168). În rest, reclamantul nu poate invoca în fața instanței elemente de fapt care nu au fost prezentate în cursul procedurii precontencioase prevăzute la articolul 108 TFUE (Hotărârea din 13 iunie 2002, Țările de Jos/Comisia, C-382/99, EU:C:2002:363, punctele 49 și 76; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 14 septembrie 1994, Spania/Comisia, C-278/92-C-280/92, EU:C:1994:325, punctul 31).

194 În lumina celor ce precedă, trebuie arătat că, în pofida unei formulări nu ireproșabile a anumitor considerente ale deciziei atacate, Comisia nu a săvârșit erori de apreciere atunci când a concluzionat că, în împrejurările speței, valoarea ajutoarelor sub formă de garanții de stat acordate reclamantei era egală cu valoarea integrală a împrumuturilor garantate.

195 Prin urmare trebuie respins al treilea motiv și, în consecință, acțiunea în totalitate, fără să fie nevoie să se examineze admisibilitatea celui de al doilea capăt de cerere, având ca obiect obținerea unui ordin de „rambursare, împreună cu dobânzi, a oricărei sume eventual «recuperate», direct sau indirect de la reclamantă în aplicarea deciziei atacate”.

Cu privire la cheltuielile de judecată

¹⁹⁶ Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE la plata cheltuielilor de judecată.

Berardis

Spielmann

Csehi

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 1 februarie 2018.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	1
Procedura și concluziile părților	5
În drept	6
Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe nemotivare	6
Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori în calificarea măsurilor în litigiu drept ajutoare de stat incompatibile cu piața internă	8
Cu privire la primul aspect, privind existența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE .	8
– Cu privire la măsura nr. 2 (garanția din 2008)	11
– Cu privire la măsura nr. 3 (majorarea de capital din 2009)	16
– Cu privire la măsura nr. 4 (garanția din 2010)	18
– Cu privire la măsura nr. 6 (garanțiile din 2011)	19
Cu privire la al doilea aspect, referitor la utilizarea de resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6	20
Cu privire la al treilea aspect întemeiat pe necalificarea măsurilor nr. 3, 4 și 6 drept ajutoare compatibile cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (2) litera (b) TFUE	22
Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe necalificarea măsurii nr. 6 drept ajutor compatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) TFUE	23
Cu privire la al treilea motiv, întemeiat, cu titlu subsidiar, pe erori în cuantificarea ajutorului care trebuie recuperat în ceea ce privește măsurile nr. 2, 4 și 6	25
Cu privire la cheltuielile de judecată	28